

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aristophanis Comoediae Undecim

Graece Et Latine, Ad fidem optimorum Codicum MSS. emendatae cum nova octo Comoediarum interpretatione Latina, & notis ad singulas ineditis Stephani Bergleri nec non Caroli Andreae Dukeri ad quatuor priores. Accedunt Deperditarum Comoediarum Fragmenta, A Theod. Cantero Et Gul. Coddæo Collecta, ...

Aristophanes

Lugduni Batavorum, MDCCLX

Actus secundi scena secunda

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1094](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1094)

- ΞΑΝΘ. Ἴδ' λαβέ. ΔΙΟΝ. Πρόσθε, πῦ' ἦν; ΞΑΝΘ. ὦ ἤστυ θεοί!
 Ἐνταῦθ' ἔχεις τ' καρδίαν; ΔΙΟΝ. Δείσασα γ'
 εἰς τ' κάρτω με κοιλίαν καθεύρηπυσεν.
 ΞΑΝΘ. ὦ δειλότατε θεῶν σὺ κἀνθρώπων! ΔΙΟΝ. Ἐγώ;
 490 Πῶς δειλός, ὅς τις σπογγιᾶν ἤτησά σε;
 Οὐκὲν ἔπερθε ταῦτ' εἰργάσατ' ἀνήσ. ΞΑΝΘ. Ἀλλὰ τί;
 ΔΙΟΝ. Κατέκειτ' ἀν' ὄσφραυνόμυθον, εἴτ' ἄφ' δειλός ἴω.
 Ἐγὼ δ' ἀνέστλω, ἢ φροσέτ' ἀπεψοσάμην.
 ΞΑΝΘ. Ἀνδρείά γ', ὦ Πόσειδον. ΔΙΟΝ. Οἶμαι νῆ Δία.
 495 Σὺ δ' οὐκ ἔδεισας τ' φόρον τ' ῥημάτων,
 Καὶ τὰς ἀπειλάς; ΞΑΝΘ. Οὐ μὰ Δί', ἐδ' ἐφρόντισα.
 ΔΙΟΝ. Ἴθι νῦν ἐπειδὴ λημαπᾶς, κἀνδρεῖθ' εἰ,
 Σὺ μὲ γενῆ γῶ, τὸ ῥόπαλον τρετὶ λαβὼν,
 Καὶ τ' λεοντήν, εἴτ' ἀφοβόσπλαγχν' εἰ.
 500 Ἐγὼ δ' ἔσομαι σοι σκευοφόροθ' ἐν τῷ μέρῃ.
 ΞΑΝΘ. Φέρε δὴ ταχέως αὐτ'· ἢ γ' ἄλλὰ πειτέον.
 Καὶ βλεψον εἰς τ' Ἡρακλειοξανθίαν,
 εἰ δειλός ἔσομαι, ἢ κτ' σὲ τὸ λῆμ' ἔχων.
 ΔΙΟΝ. Μὰ Δί' ἄλλ' ἀληθῶς οὐκ Μελίτης μαστιγίας.
 505 Φέρε νῦν, ἐγὼ τὰ φράματ' αἴρωμαι ταδί.

A C T U S S E C U N D I

Τρίμετροι.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ, ΔΙΟΝΥΣΟΣ, ΞΑΝΘΙΑΣ.

ὦ φίλταθ' ἦκεις Ἡράκλεις; δεῦρ' εἴσθι.
 Ἦ γ' θεός, σ' ὡς ἐπέθεθ' ἦκοντ', βυθίως
 Ἐπέθεν ἄστρας ἠψο κατεκλιῶν χύτρας
 Ἐτίς δὲ ἢ τρεῖς βῆν ἀπηνθεακί' ἄλοι.

Πλα-

vf. 496. Οὐ μὰ Δί' ἐδ' ἐφρόντισα] Ita & in Pluto
 vf. 704.

vf. 500. Ἐσομαι σοι σκευοφόροθ' ἐν τῷ μέρῃ] Supra,
 vf. 32. ἐν τῷ μέρῃ — σὺ φέρε.

vf. 503. Κατὰ σὲ τὸ λῆμ' ἔχων] Supra, vf. 466. κατ'
 Ἡρακλῆα τὸ σῆμα καὶ τὸ λῆμ' ἔχων.

vf. 504. Ὁ ἐν Μελίτης μαστιγίας] Melite est pagus
 Atticus, ubi fertur fuisse Herculis facellum, dixit au-
 tem μαστιγίας pro Ἡρακλῆις, quia servus mastigia gere-

bat habitum Herculis. Quidam putarunt hic rideri Cal-
 liam Hipponici F. in Melite habitantem, ut qui Ioni-
 nina sit usus in bello ut Hercules; de quo & supra,
 vf. 426. καὶ Καλλίαν γὰρ φασὶ τῆτον ἢ Ἰαποβίου κύσθε
 λεοντῆν ναυμαχεῖν ἐνημμένον. Ex Scholiis.

vf. 506. Θε.] i. e. Θεράπινα. Prodit ancilla, quae
 Herculem istum invitat ad omnis generis lautitias, quas
 ei paraverit Ditis Domina audito illius adventu.

vf. 505. Αἴρωμαι] Ita Edd. pristinae; non αἴρωμαι.
 vf. 508.

- XANTH. En! accipe. BACCH. Admove, ubi est? XANTH. Dii boni!
 Hic habes cor? BACCH. Nam prae metu
 In inferiorem ventrem descendit.
 O timidissime deorum tum atque hominum. BACCH. Ego?
 490 Quomodo timidus essem, qui spongiam a te petii?
 Nemo sane alius hoc fecisset. XANTH. Quid vero fecisset?
 BACCH. Jacuisset ibi olfaciens, si timidus fuisset.
 Ego autem surrexi, & ad haec absterfi nates.
 XANTH. Fortia sane facta, ô Neptune. BACCH. Ita profecto arbitror.
 495 At tu nonne timebas strepitum verborum
 Et minas? XANTH. Nihili feci, ita me Jupiter amet.
 BACCH. Age nunc, quandoquidem animosus & fortis es,
 Tu fias ego, clava ista sumta,
 Et leonina pelle, si nullus timor viscera tua tangit;
 500 Ego vero in partem ero tibi bajulus.
 XANTH. Cedo ea celeriter; mos enim gerendus est:
 Et adspice Herculeum Xanthiam,
 An timidus futurus sim, & tui similem habiturus animum.
 BACCH. Non profecto talis videris, sed revera ille Melitensis mastigia.
 505 Agedum, ego stragula tollam ista.

SCENA SECUNDA.

Trimetri.

FAMULA PROSERPINAЕ, BACCHUS, XANTHIAS.

FAM. O charissime Hercules venistine? Huc ingrediere.
 Nam dea ut audiverat te venisse, statim
 Pinfebat panes: fervefecit leguminum freforum ollas,
 Et pultis duas aut tres: bovem affavit integrum:

Pla-

vf. 508. Ἡ δὲ κατερίων χύτρας] Epicharmus apud Athenaeum IV. p. 158. χύτραν δὲ οὐκ ἔστι. Ollam autem lentis coxit. Ita enim ibi legendum videtur pro χύτρα — ἡ δὲ. Noster in Ecclesiast. vf. 340. χύτρας ἔντες ἡδύοι. Vide in Vespis vf. 239.

Ibid. κατερίων] Ἄ κατερίων, quod de mola dicitur frangente fruges. In Vespis vf. 647. μύλον ἀγαθὸν ἄρα ζῆλον σοὶ καὶ νέκροτον — ἄτις δὲ ἀπὸ τῆς ἐμοῦ θυμὸν κατερίων. ubi Scholia: καλαβρυση. Verbo κατε-

ρίων respondet Latinum *frondeo*, sive *frendo*: & nomini κατερίων nomen *frusta*. Glossae: *frondeo*, *frusta*.

vf. 509. Ἐντες] Lentem coquit Proserpina in adventum Herculis, quia fecit eum valde delectari lente; supra, vf. 62. Bacchus ad eum dicebat: ἡδὺ ποτ' ἔσθ' ὄμματα ἰθαίους ἔντες; cui respondet: ἔντες; βακαίει μωρῶς ἐν τῷ βίῳ.

Ibid. Βῶν — ὄλον] In Acharn. vf. 25. παρατίθει ἄνθρωπον ἔντες ἐν πρῶτῳ βῆς.

- 510 Πλακῦντες ὄπια, κολλάβας. ἀλλ' εἴσιθι.
ΞΑΝΘ. Κάλλις', ἐπαίνῳ. ΘΕΡ. Μὰ τ' Ἀπόλλω, ἔ μή σ' ἐγὼ
Περίφομα ἀπελθοντ'· ἐπεὶ τοι ἔ κρέα
Ἀνέθεσθαι ὀρνίθια, ἔ τραγήματα.
Ἐφρυγέ, κῆρον ἀνεκεράνῳ γλυκύτατον.
- 515 Ἀλλ' εἴσιθ' ἀμ' ἐμοί. ΞΑΝΘ. Πάνυ χαλῶς. ΔΙΟΝ. Ληρεῖς ἔχον.
Οὐ γὰρ σ' ἀφήσω. ΘΕΡ. Καὶ γὰρ αὐλητεῖς γέ σοι
Ἦδ' ἔνδον ἔσθ' ὄρασιότατι, κῶρχητείδες.
Ἐτέρω δὴ ἢ τρεῖς. ΞΑΝΘ. Πῶς λέγεις, ὄρχητείδες;
ΘΕΡ. Ἡβυλιῶσαι, κῆρτι κῶρχητεπιδρύω.
- 520 Ἀλλ' εἴσιθ', ὡς ὁ μάγειρος ἦδη τὰ τεμάχια
Ἡμεῖς ἀφαιρεῖν, χ' ἢ τράπεζ' εἰσήρετο.
ΞΑΝΘ. Ἴθι νῦν, φερόσον πρῶτα ταῖς αὐλητεῖσι,
Ταῖς ἔνδον ἔσαις, αὐτὸς ὡς εἰσέρχου.
Ὁ παῖς, ἀκολύθη δέυρο, τὰ σκῆβη φέρον.
- 525 ΔΙΟΝ. Ἐπίχες ἔτ'· ἔτοι περ σπυδιῶ ποῖς,
Ὅπῃ σε παύζων Ἡρακλῆα γ' ἐσθίασα;
Οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχον, ὦ Ξανθία,
Ἀλλ' ἀράμυρος γ' οἴσις πάλιν τὰ φράματα.
ΞΑΝΘ. Τί δ' ὅστιν; ἔ δήπε μ' ἀφελῆς ἄφρανοῖς,
- 530 Ἀ δῶκες αὐτὸς; ΔΙΟΝ. Οὐ τὰ χ', ἀλλ' ἦδη ποῶ.
Κατάθε το δέγμα. ΞΑΝΘ. Ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι,
Καὶ τοῖς θεοῖσιν ὅπιτρέπω. ΔΙΟΝ. Ποίοις θεοῖς;
Τὸ δὲ πρῶτον ἀπόστασ' ὅτι ἀνόητον ἔ κενόν,
Ὡς δὲ λ' ἂν ἔ τῆτος, Ἀλκμήνης ἔσθ';
- 535 ΞΑΝΘ. Ἀμέλι χαλῶς ἔχ' αὐτ'. ἴσως γὰρ τοι ποτὲ
Ἐμῶ δειθείης ἂν, εἰ θεὸς θελοῖ.

vf. 515. Πάνυ χαλῶς.] Scholia: παρατιθέμενοι οἱ παλαιοὶ ἔλεγον· Veteres iū dicebant, si se vellent (modeste) excusare. ut vf. 511. κλίσις' ἐπαίνῳ. deest autem verbum ἔχθ'. Clearchus Comicus apud Athenaeum XIV. p. 642. λέει ὕδαρ κατὰ χεῖρας· μὲθαμῶς· καλῶς ἔχθ'. λέει ὦ γαθί. ubi duo colloquuntur, qui jam A. & B. sunt: A. Sume aquam lavandis manibus. B. Nequaquam: benigne. A. Sume o bone.

Ibid. Μὰ τ' Ἀπόλλω, ἔ μή σ' ἐγὼ περίφομα ἀπελ-

θόντα.] In Ecclef. vf. 995. μὰ τὴν Ἀφροδίτην μὴ γὰρ σ' ἀφήσω.

vf. 519. Ἡβυλιῶσαι κῆρτι παρατετιμῆναι.] Pherecrates apud Athenaeum VI. p. 269. κῆρτι δ' ἀγρίας ἠβυλλίωσαι καὶ τὰ ῥόδα κεκαρυμέναι. Puellae jam primum pubescentes, quibus attonsaе sunt rosae. Noster in Ecclef. VI. 722. ἔ χεῖρον ἀποτετιμῆναι.

vf. 522. Ταῖς αὐλητεῖσι.] Virum egregium! qui pluris facit tibicinas, quam dominam ipsam, a qua illae con-

- 510 Placentas torruit, collabos. Sed ingredi.
 XANTH. Facio tibi gratiam. FAM. Ita me Apollo amet, ut ego te nunquam
 Sinam abire: quandoquidem & carnes
 Avium elixavit, & bellaria
 Frixit, & vinum diluit suavissimum.
- 515 Sed ingredi mecum. XANTH. Gratia est. ΒΑCCH. Nugas agis:
 Non enim ego te sinam. FAM. Namque & tibicina tibi
 Intus est pulcherrima, & saltatrices
 Aliae duae aut tres. XANTH. Quid ais: saltatrices sunt intus?
 FAM. Pubescentes, & recens depilatae.
- 520 Sed ingredi, nam coquus jam pisces
 Erat detractus foco, & mensa intro ferebatur.
 XANTH. Age dum, dic primo tibicinis
 Illis, quae intus sunt, me ipsum jam ingredi,
 Tu puer sequere me huc, & fer tecum stragula.
- 525 ΒΑCCH. Heus tu mane. Num tu pro re feria habes,
 Quod te jocans feci Herculem?
 Ne nugeris, Xanthia,
 Sed tolle & fer rursus stragula.
 XANTH. Quid est? non cogitas ut puto mihi adimere,
 530 Quae dederas ipse? ΒΑCCH. Non sane cogito, sed jam illud facio.
 Depone pellem. XANTH. Ob haec ego testor,
 Et eam Diis committo. ΒΑCCH. Quibus Diis?
 Annon vero ineptum & vanum est, te sperare
 Ut Alcmenae filius sis, qui servus es & mortalis?
- 535 XANTH. Bene sane; habe haec: forte enim aliquando
 Me indigebis, si Deus volet.

conductae sunt.

vf. 527. Οὐ μὲν] Ut supra. vf. 204.
 vf. 529. τί δ' ἴσῃ; ἢ δόξα μ' ἀφελίσθαυ διανοῖ]
 Contra apud Sophoclem in Philoctete, cum Neoptolemus arcum Philoctetae iniuste ademptum, redderet, Ulysses, qui id volebat fieri, dicit vf. 1227. τί λίσσις; ἔτι πῶς δόξα γούεις. quid ais? nunquid reddere cogitas?
 vf. 533. Ἀγῶντων καὶ κενόν] Cratinus: οἰομαι μανθῶν

ἄσας μανθῶν εἶναι καὶ κενόν. ego neminem arbitror tam statum esse & vanum.

vf. 534. Ὡς δὲ λαῶ] Objicit hoc infra Xanthias Baccho vf. 590.

vf. 535. Ἴσας γὰρ τοι ποτὲ ἐμῷ δουδίνῳ εἶν] Aeschylus in Prometheus vf. 167. ἢ μὲν ἔτ' ἐμῷ — χεστία ἔξ' ἡ μανθῶν πρότασις. Profecto me adhuc opus habebit deorum princeps.